

SOLNA STAD

Årsredovisning 2016

KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN

2017-01-20

KFN/2016:15

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Nämndens ansvarsområden	3
Viktiga händelser	3
Solna stads styrning	5
Mål och uppdrag	5
Nämndmål	5
Uppdrag	9
Ekonomisk analys av utfall.....	10
Driftutfall	10
Verksamhetens kostnader	11
Verksamhetens intäkter	12
Investeringsutfall	12
Kvalitet, verksamhetsutveckling och effektivisering.....	12
Tvärsektoriella frågor	13
Internationellt.....	13
Likabehandling.....	14
Miljö	15
Medarbetare	15
Framtida utmaningar och förändringar.....	16
Konkurrensutsättning	16
Uppföljning av konkurrensplan	16
Internkontroll	17
Uppföljning av internkontrollplan.....	17

Sammanfattning

Förvaltningen kan redovisa ett bra verksamhetsresultat och årsredovisning för 2016, som i det närmaste uppfyller alla nämndmål och uppdrag.

Vidare kan förvaltningen konstatera att antal deltagande barn och ungdomar i flera verksamheter ökat.

Antal bidragsberättigade föreningsaktiviteter i åldersgruppen 7 – 12 år är aningen högre än föregående år, medan antal aktiviteter i gruppen 13 – 20 har minskat.

Årsgenomsnittet för antal inskrivna 10 - 11-åringar i fritidsklubbverksamhet, har ökat med 74 barn till 778 barn. Antalet ämneskurselever inom kulturskolan har ökat till 2 064. Det har varit fler sommarlovsaktiviteter, vilket inneburit ett ökat antal deltagare jämfört med tidigare år.

Antal utlån medier 0 - 17 år har minskat från föregående år med 2,3 procent, till drygt 131 000 utlån. Antal bokade skolbesök på biblioteket har däremot ökat.

En stor insats har gjorts för gruppen nyanlända ungdomar inom fritidsverksamheten, biblioteket och föreningslivet.

Årets medborgarundersökning visar att nöjdheten har ökat inom kultur-, fritids- och idrottsområdet.

Förvaltningen redovisar sammantaget ett resultat nästan i nivå med budget, medan det inom avdelningarna varierar.

Förvaltningens nettokostnader är 152,0 mkr. Det innebär ett underskott jämfört med budget på 0,7 mkr, vilket motsvarar 0,5 procent av nettobudgeten.

Fritid barn och ungdom visar ett underskott jämfört med budget på 2,0 mkr. Intäkterna för barn i fritidsklubb är lägre än budgeterat, men kompenseras till viss del av statsbidrag för maxtaxa. Avdelningen har även erhållit statsbidrag för nyanlända. Att kostnaderna är högre än budgeterat beror i huvudsak på att det är ytterligare 74 barn i fritidsklubb jämfört med föregående år och ett stort antal nyanlända ungdomar främst på Solna ungdomscafé.

Förvaltningens investeringsutgifter 2016 är 4,0 mkr, vilket innebär ett överskott jämfört med budget på 0,1 mkr.

Flera konstverk har köpts in, bl.a. en ny version av lekskulpturen Drakägg i Skytteholmsparken.

Nytt konstgräs har installerats på Råsunda IP, Bergshamra IP 7-plan och Läroverkets bollplan.

Omklädningsrummen vid Huvudsta IP har renoverats. På Bergshamra IP har en TV-plattform med kommentatorplatser installerats. Kvarvarande markarbeten vid Byparkens fritidsanläggning har slutförts och gett utökad utrymme för tonårsanpassad utemiljö. Möbler har köpts in till Bergshamra bibliotek och kulturskolan har investerat i gradäng och digital flygel.

Nämndens ansvarsområden

Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för stadens kultur- och fritidsverksamhet. Inom ramen för nämndens verksamhet finns konstförvaltning, museer och publika kulturmiljöer, bibliotek, kulturskola, som erbjuder konstnärliga utbildningar, samt evenemangsaktiviteter. Bidrag till föreningar och anläggningar och lokaler för idrotts- och motionsverksamheten tillhandahålls. Ungdomsgårdar och fritidsparkar erbjuder aktiviteter för barn och ungdomar samt fritidsklubb för 10 – 11 åringar och särskilt stöd till barn och ungdomar med funktionsnedsättning.

Viktiga händelser

Badupphandling

Under 2016 har förvaltningen genomfört en upphandling i konkurrens för driften av Solnas tre bad. Ett avtal har träffats med badoperatören Fair utvecklings AB. Fair tar över det operativa ansvaret från Medley AB i april 2017. Samtidigt tar förvaltningen tillbaka det operativa ansvaret för Vasalundshallens tre sporthallar.

Ny simhall

Solna presenterade planerna på en ny simhall i november 2016 på Ulriksdals IP. Den nya simhallen får ett utomordentligt bra läge i direkt anslutning till ishallarna och Arenastaden. Simhallen är planerad för att i princip dubbla kapaciteten mot Solnas befintliga simhall. Projektet inleds på allvar först under 2017 med en gedigen

projektering utifrån de särskilda förutsättningarna med en kontorsfastighet som ska byggas ovanpå simanläggningen. Kontorsfastigheten kommer att bidra med finansiering av simhallen. Simhallen är planerad för en bred 25 m bassäng med 10 moderna simbanor, flexibla undervisnings- och rehabbassänger. Prioritet i planeringen har varit att få in så stora bassängytor som möjligt på den tillgängliga ytan.

Ny ishall

Kommunstyrelsen har fattat beslut om att bygga den planerade tredje ishallen på Ulriksdals IP. Bygget innebär att Solna fullföljer satsningen för isidrotten och att mark friställs för den kommande simhallen. Byggtreprenören bygger ishallen, tekniska ytor och omklädningsrum som en samverkansentreprenad tillsammans med tekniska förvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen. Invigning är planerad till november 2017. Ishallen utrustas med ett modernt kylsystem med ett naturligt kylmedel samt LED -belysning.

Utveckling av idrottsplatserna

I Solnahallen har nya mellanväggar monterats mellan B-hallen och C-hallen och arbetet med en separat entré till C-hallen har påbörjats för att förbättra förutsättningarna för att verksamheter inte ska störa varandra. Ny friidrottsutrustning har köpts in. På Bergshamra IP har arbetet fortsatt med utvecklingen av läktaren och plats för TV-sändningar av matcher. Läroverkets bollplan och Råsunda IP har försetts med nya konstgräs och Huvudstafältets familjeisbana har förberetts för konstgräs. Staden återtar driften av Bergshamra IP fr.o.m. januari 2017.

Upprustning av bibliotekslokaler och parkmiljö

Under året renoverades Bergshamra bibliotek. Vuxenavdelningen har nu nya flexibla bokhyllor med bra belysning samt nya studieplatser och viss annan inredning. AC installerades under våren vilket förbättrat miljön väsentligt för besökare och personal.

Inom fritidsverksamheten har Byparkens utemiljö färdigställt. Bättre och mer koncentrerad lekyta för yngre barn har skapat utökad utrymme för tonårsanpassad utemiljö. Fritidsklubben för åk 4 har flyttats till Pampasparken för att ytterligare styra Byparkens verksamhet även mot ungdomar.

Nyanlända - fritid och bibliotek

Många nyanlända ungdomar deltar i den öppna fritidsverksamheten. Under höstterminen har verksamheten utvecklat ett kursutbud som kan möta enskilda ungdomars intresse - gitarr för nybörjare, måleri, sömnad, körkortsteori på lätt svenska och matlagningskurs. De nyanlända ungdomarna erbjuds även studiestöd såsom högläsning, studiehjälp och läxläsning, språkträning i samverkan med biblioteket. Den stora utmaningen är att finna projekt med särskild inriktning på inkludering. Under året har tre inriktningar startats: filmworkshops med språkhjälp, Solnakompis - vänskapsmatchning samt internationella utbyten. I nuläget finns stort behov av tydligare fokus på hjälp mot ohälsa och stress med anledning av ökad oro p.g.a. asylbeslut som kommer successivt.

Biblioteket har omprioriterat för att kunna nå ut till nyanlända. T.ex. har riktade biblioteksvisningar erbjudits och "Låna en solnabo" startats med ett tiotal lån som hittills gjorts. Språkcaféet, läxhjälp och lättläst bokcirkel har varit välbesökta aktiviteter. I slutet av året gjordes en större satsning på inköp av böcker på andra språk än svenska.

Översyn fritidsverksamhet

Kommunstyrelsens uppdrag om en översyn av fritidsverksamheten har genomförts och förslag om förändrat huvudmannaskap för fritidsklubbarna till barn- och utbildningsnämnden föreligger, med start 1 augusti 2017. Förändringen innebär betydande omställningar av nämndens fritidsverksamhet under de närmaste åren.

Biblioteksplanen

Arbetet med att ta fram en ny biblioteksplan för Solna 2017 - 2023 startades i maj under ledning av nämndens arbetsutskott. Alla medarbetare vid biblioteket och representanter från omvårdnadsförvaltningen, barn- och utbildningsförvaltningen, socialförvaltningen och kompetensförvaltningen har deltagit i den interna processen genom bl.a. workshops, studiebesök och föreläsningar. Solnabor har deltagit via fokusgrupper och enkät på stadens hemsida. Beslut om ny plan tas i kultur- och fritidsnämnden i februari 2017.

Kulturskolan till Parkskolan

Det har pågått ett intensivt arbete med att ta fram underlag för att kunna omlokalisera kulturskolan till Parkskolan. Alla personalgrupper har varit delaktiga i arbete med justeringar och förbättringar av ritningsunderlag. Arbetet har processats med projektledare, arkitekt och konsulter. I maj kunde all personal

besöka anläggningen och bekräfta lokalutformning. Flytten planeras till april månad. Arbetet med att komplettera verksamheten med en filial på Tallbackaskolan har påbörjats, vilket ansluter till nytt uppdrag i verksamhetsplan 2017.

Hagalundsskolans aula

Projektering av en kulturscen i Hagalundsskolans aula är beslutad och arbetet pågår. Kulturscenen ska även tillgodose behov som andra aktörer, föreningar har av att nyttja en scen.

Samarbete Solna - Sundbyberg kulturskolor

Efter utvärdering av samarbetet med Sundbyberg framgår att det upplevs mycket positivt att elever ges möjlighet att gå i varandras verksamheter utan fördyrade avgifter. Samarbetet fortsätter läsåret 2016-2017 och utvärderas därefter.

Kulturskolan i Bergshamra

I Bergshamra har samarbete kring bild & medialokaler förbättrats och dansutbudet förstärkts med street dance som efterfrågats. Aulan som är upprustad kommer att invigas i februari 2017 och blir funktionell för kommande föreställningar.

Kulturmiljöer

Förvaltningen har startat ett projekt med stöd från Länsstyrelsen som syftar till att utveckla verksamhet för unga i Nationalstadsparken. Projektet ger ungdomar/elever möjlighet att uppleva och beskriva parken med hjälp av pedagogisk metodutveckling och ny teknik.

Olle Olsson-museets driftentreprenad avslutades och övertas av förvaltningen från 2017, vilket beslutades av kultur- och fritidsnämnden i december.

Solna stads styrning

Styrningen i Solna stad utgår från ett system för samlad ekonomi- och verksamhetsstyrning samt gällande lagstiftning, föreskrifter och nationella mål för den kommunala verksamheten. Utgångspunkten är en sammanhållen målstyrning, där kommunfullmäktige anger inriktning och ekonomiska ramar för styrelse och nämnder. Det sker i Solna stads verksamhetsplan och budget, som är stadens främsta styrdokument. Den årliga verksamhetsplanen och budget kompletteras inom vissa områden med andra styrande dokument som policyer, strategier, riktlinjer, planer och program.

Styrelse och nämnder ska, med utgångspunkt från kommunfullmäktiges inriktning, precisera och fastställa en verksamhetsplan och budget utifrån föreslagna ekonomiska ramar. Hänsyn ska tas till viktiga förändringar i omvärlden såsom ändringar i lagstiftningen och förändringar i befolkningsstrukturen. Styrelse och nämnder ska till sin verksamhetsplan och budget besluta om internkontrollplan och konkurrensplan för verksamheten.

Utifrån styrelsens och nämndernas mål samt ekonomiska ramar ska förvaltningsledningen utarbeta verksamhetsplan och budget i dialog med sina enheter. Enheterna ska arbeta fram sina mål/aktiviteter, vilka i sin tur ska brytas ned till individuella mål/aktiviteter för varje medarbetare. Målen/aktiviteterna tydliggör medarbetarens ansvar och befogenhet i det gemensamma arbetet med att uppnå enhetens, nämndens och stadens mål.

I Solna stads styr- och uppföljningssystem ingår uppföljning och utvärdering. Styrelse och nämnder ansvarar för att verksamheten följs upp och utvärderas i den omfattning som krävs för att ha en god kontroll. Befarade avvikelser, som inte är ringa, ska omgående informeras om till kommunstyrelsen som har uppsikt över nämndernas verksamhet, uppföljning och utvärdering. Uppföljning och utvärdering lämnas till kommunfullmäktige vid två tillfällen under året, per 30 april och 31 augusti. Dessutom lämnas en årsredovisning per 31 december.

Mål och uppdrag

Nämndmål

Kommunfullmäktige har i stadens verksamhetsplan och budget för 2016 beslutat om följande nämndmål. Nämndmålen följs i första hand upp i delårsrapporten per augusti samt i årsredovisningen.

Status	Nämndmål
--------	----------

Status	Nämndmål
 Målet är uppfyllt år 2016.	Kultur- och fritidsnämnden ska utveckla fritids- och biblioteksaktiviteter för barn och ungdomar i nära samverkan med skolan med fokus på att stimulera barn och ungdomars läslust och läsförståelse.
 Målet är till stor del uppfyllt år 2016.	Kultur- och fritidsnämnden ska möjliggöra för fler barn och ungdomar att delta i idrotts-, fritids- och kulturverksamhet i takt med att staden växer.
 Målet är uppfyllt år 2016.	Kultur- och fritidsnämnden ska säkerställa att lokaler och anläggningar för idrott, fritid och kultur används effektivt och utvecklas utifrån ett stadsövergripande perspektiv.
 Målet är uppfyllt år 2016.	Kultur- och fritidsnämndens verksamheter ska utvecklas i nära samverkan med Solnas kultur-, idrotts- och föreningsliv.

Kultur- och fritidsnämnden ska utveckla fritids- och biblioteksaktiviteter för barn och ungdomar i nära samverkan med skolan med fokus på att stimulera barn och ungdomars läslust och läsförståelse.

 Målet är uppfyllt år 2016.

Alla fritidsklubbar har under året haft 15 - 25 läsfrämjande aktiviteter per vecka. 75 - 100 procent av 778 inskrivna barn har deltagit i en eller flera aktiviteter.

Antal utlån medier 0 - 17 år har minskat från föregående år med 2,3 procent till drygt 131 000 utlån.

Biblioteket har genomfört en mängd läsfrämjande aktiviteter för åldersgruppen 6 - 18 år. Antal barn som deltagit är 2 040, vilket är 27 procent av antal barn i åldersgruppen.

Viktiga aktiviteter som bidragit till måluppfyllelse är:

- Fritidsklubbverksamheten har genomfört särskilda insatser för läslust och läsförståelse t.ex. läscirklar, bokklubbar i samarbete med biblioteket, läshörnor, spel, rörelse- och balanslekar och utomhuslekar som främjar språk- och läsutveckling.
- Fritidsklubben på Pampasparken har med stöd av barn- och utbildningsförvaltningen startat ett programmeringsprojekt i syfte att kompetensutvecklas i arbetsmetoder som främjar språk- och läsutveckling.
- Biblioteksverksamheten har bedrivit aktiviteter såsom förskolans timma, skolcirkelpåsar, 70 bokade besök för åk 1 och 4.
- Program på biblioteken med läsfrämjande fokus har genomförts på lov och lördagar.
- Integrerat boklånesystem, inköp av medier och kompetensstöd för skolbiblioteken pågår i samverkan med barn- och utbildningsförvaltningen.
- I all fritidsverksamhet och på biblioteket erbjuds läxhjälp. Biblioteket har uppskattat antalet deltagare under 2016 till 320. Fritidsverksamheten redovisar 642 deltagare.
- Enligt överenskommelse med barn- och utbildningsförvaltningen har ett varierat utbud av kulturprogram för förskola och skola erbjudits och genomförts. Utbudet har ett läsfrämjande perspektiv; föreställningar knyts samman med barnlitteratur och pedagogiska metoder utgår ifrån språk och berättande.

Utmaning för måluppfyllelse är att definiera mellan förvaltningarna vilka läsfrämjande aktiviteter som ger effekt i förhållande till läsförståelse och skolans mål. Beslut om förändrat huvudmannaskap för fritidsklubbar kommer att ge skolan fullt ansvar för mål om ökad läsförståelse och dess fritidsaktiviteter.

Kultur- och fritidsnämnden ska möjliggöra för fler barn och ungdomar att delta i idrotts-, fritids- och kulturverksamhet i takt med att staden växer.

 Målet är till stor del uppfyllt år 2016.

Lokalt aktivitetsstöd, LOK, antal bidragsberättigade föreningsaktiviteter 7 – 20 år under 2016:

Ålder	Pojkar	Flickor	Totalt
7-12	152 483	107 423	259 906

13-20	138 439	87 225	225 664
Totalt	290 922	194 648	485 570

År 2015 var antal deltagare 513 955. Antal bidragsberättigade aktiviteter för den yngre åldersgruppen ökar marginellt, medan i åldersgruppen 13 - 20 år syns en minskning av registrerade aktiviteter med 13 procent. Ökningar i antal barn i gruppen 7 - 12 väger inte upp minskningar i gruppen 13 - 20 utifrån att den yngre gruppen godkänns för två aktiviteter per vecka medan den äldre tre aktiviteter per vecka.

Under året har förvaltningen utvecklat möjligheten att mäta antal unika individer och kan konstatera att ca 7 000 barn och ungdomar i åldrarna 7-20 år deltog i föreningsverksamhet under vårterminen enligt ansökningarna för aktivitetsstöd. Till övervägande del sker aktiviteterna inom idrottsföreningar. Ca 1 100 barn 0-6 år deltog i verksamhet enligt ansökningarna utan att få bidrag.

Årsgenomsnittet för antal inskrivna 10 - 11-åringar i fritidsklubbverksamhet, har under 2016 ökat med 74 barn till 778 barn, jämfört med 2015 då det var 704 barn. Andelen inskrivna i målgruppen har ökat något till 65 procent jämfört med 2015 då det var 64 procent.

Antal tonårsbesök har ökat med drygt 14 000 eller 18 procent, till totalt 96 000 besök under året. Även det totala antalet besök på fritidsanläggningarna har ökat med 18 procent till 560 000.

Solna ungdomscafé har varit mycket välbesökt med 50 - 120 besökare per kväll. En dominerande andel har varit nyanlända.

Antalet elevplatser inom kulturskolan är 2 064, en ökning med 41 sedan föregående år.

Viktiga aktiviteter som bidragit till måluppfyllelse är:

- Utebaden har haft utökade öppettider jämfört med tidigare år och simskola har erbjudits på båda utebaden.
Säsong 2014, 63 timmar per vecka
Säsong 2015, 68 timmar per vecka
Säsong 2016, 80 timmar per vecka
- Förvaltningen har kunnat erbjuda fler sommarlovsaktiviteter, vilket även inneburit ökat antal besök jämfört med tidigare år, totalt 3 380, varav 1 676 flickor och 1 704 pojkar.
- Solna ungdomscafé har 2016 förstärkt med personal som har egna erfarenheter att komma som asylsökande och med språkkunskaper som gynnat arbetet med ensamkommande- asylsökande ungdomar.
- Fler barndansgrupper inom kulturskolan har skapats genom minskat antal tonårsgrupper och introduktionskurser i musik har fått stort antal sökande i yngre åldrar. I Bergshamraskolan har kulturskolans möjligheter att erbjuda kurser i bild och dans förbättrats. Dansutbudet har utvidgats inför höststart med Streetdance som var efterfrågat.
- I mars infördes utökade öppettider vid stadsbiblioteket och på Bergshamra bibliotek. Att byta veckodag med bemannad öppettid, från söndagar till måndagar på Bergshamra bibliotek, har lett till en ökning i antal besök. Däremot har de fysiska besöken totalt sett minskat.
- Under året har 12 867 barn tagit del av kulturutbudet för förskola och skola, vilket är fler platser än föregående år. 73 förskolor och skolor har tagit del, vilket är 18 fler än 2015.

Utmaning för måluppfyllelse är förvaltningens kapacitet att ta emot fler barn och ungdomar vilket innebär att utveckla såväl lokaler och anläggningar som organisation och kompetensförsörjning. En specifik utmaning är att integrera nyanlända barn och ungdomar i kultur-, fritids- och idrottsverksamheterna.

Kultur- och fritidsnämnden ska säkerställa att lokaler och anläggningar för idrott, fritid och kultur används effektivt och utvecklas utifrån ett stadsövergripande perspektiv.

 Målet är uppfyllt år 2016.

Måluppfyllelsen mäts genom beskrivningar av ett antal genomförda aktiviteter. Viktiga aktiviteter som bidrar till måluppfyllelse är:

- Kultur- och fritidsförvaltningen har ett pågående arbete med barn- och utbildningsförvaltningen,

tekniska förvaltningen och stadsledningsförvaltningen om att finna lösningar på att samordna verksamheter i gemensamma lokaler. Exempel på det är pågående planering och byggarbeten för att samlokalisera fritidsgård och gymnastiksal i den nya Raoul Wallenbergskolan i Järvastaden och arbetet inför kulturskolans omlokalisering till Parkskolan. Samtidigt pågår, som en följd av detta, arbete med att finna lokaler för ett antal föreningar.

- Förvaltningen kan redovisa att tolv kulturaktörer/föreningar samnyttjar lokaler med verksamheter i Gamla Hagalund och Charlottenburgs hembygdsgrd.
- Samtliga av skolans åtta hallar och kultur- och fritidsförvaltningens tio hallar samt sju fotbollsplaner och två ishallar samnyttjas mellan förvaltningarna. Sammantaget genomfördes ca 14 000 timmar skolverksamhet i kultur- och fritidsförvaltningens hallar och idrottsanläggningar och förvaltningen bokar ca 16 000 timmar på kvällar och helger i skolans hallar.
- Alla tolv fritidsanläggningar har ett samnyttjande av lokaler med andra verksamheter såsom förskolor, skolor, öppen förskola och föreningar.
- Bibliotekslokalerna har upplåtits till föreningsaktiviteter och skolans modersmålsundervisning. Ulriksdals bibliotek drivs både som folk- och skolbibliotek.

Utmaning för måluppfyllelse är att fortsatt utveckla lokalanvändningen och samnyttjande vad gäller ansvar, drift och skötsel mellan olika verksamheter.

Kultur- och fritidsnämndens verksamheter ska utvecklas i nära samverkan med Solnas kultur-, idrotts- och föreningsliv.

- Målet är uppfyllt år 2016.

Måluppfyllelsen mäts genom beskrivningar av ett antal genomförda aktiviteter. Viktiga aktiviteter som bidrar till måluppfyllelse är:

- Ett femtiotal idrottsföreningar har erhållit lokalt aktivitetsstöd för barn- och ungdomsverksamhet under året. Fördelningen av det lokala aktivitetsstödet är 40 procent till flickor och 60 procent till pojkar. Andra föreningar som också fått föreningsstöd är samhällsnyttiga, ca tio, och pensionärsföreningar, sju stycken.
- Förvaltningen bokar ca 485 000 timmar på idrottsanläggningar varav föreningslivet står för den absoluta merparten. Vidare genomförs särskilda samrådsmöten kring fördelning av tider på isar och fotbollsplaner. För fotbollen finns ett särskilt anläggningsråd med ca 10 möten per år. Förvaltningen genomför varje år en mycket stor mängd möten med företrädare för både föreningarna och deras olika förbundsorganisationer.
- Antal kulturföreningar som erhållit bidrag och annat stöd, uppdrag, lokaler, evenemang är 21. Förvaltningen har implementerat de förändringar kring kulturstödet som nämnden beslutade i början av året, vilket tydliggör såväl handläggningsrutiner som bidragskriterier.
- Bergshamra Sportcenter AB har kommit överens med förvaltningen om att idrottsplatsens drift- och skötsel ska återgå i stadens regi, vilket också beslutades på kultur- och fritidsnämnden sammanträde i september.
- Likaså har förvaltningen kommit överens med driftbolaget för Olle Olsson-museet om ett återtagande av driften, vilket beslutades på kultur- och fritidsnämndens sammanträde i december.

Betydande evenemang i samverkan:

- Ca 6 000 personer besökte valborgsfirandet på Skytteholmsfältet.
- Turneringen Lennart Johansson Academy Trophy med AIK fotboll genomfördes med ca 5 000 besökare. Femton länder deltog. Evenemanget nådde 22 000 internationella tittare via webbsändning och innebar 1 900 hotellnätter i Solna under turneringen.
- Jubileumsloppet till minne av AIK:s 125 årsfirande genomfördes med ca 750 deltagare på en bana som passerade utvalda historiska AIK-platser.
- För fjärde året i rad genomfördes nationaldagsfirandet med Kungliga Djurgårdsförvaltningen och Kungliga Operan som bjöd på försommarkonsert inför rekordpublik på ca 27 000 besökare.
- Föreningen Tirgan genomförde ett kulturevenemang på Huvudstafältet, med ca 20 000 besökare.

- I samarbete med Stockholms läns landsting genomfördes föreställningen Hellsingland med Parkteatern för ca 400 personer i Skytteholmsparken.
- Idrottens dag i Haga satte ett nytt rekord i antalet besökare med 17 000 som tog sig till Hagaparken för att prova ett femtiotal idrotter och springa Prins Daniels lopp.

Utmaning för måluppfyllelse är förvaltningens förmåga att möta föreningarnas egen kapacitet och ambitionsnivå samt en ökad förväntan på förvaltningens service och stöd till föreningarna.

Uppdrag

Kommunfullmäktige har i stadens verksamhetsplan och budget för 2016 beslutat om följande uppdrag. Uppdragen följs i första hand upp i delårsrapporten per augusti samt i årsredovisningen.

Status	Uppdrag
✓ Uppdraget är slutfört år 2016.	Barn- och utbildningsnämnden får i uppdrag att tillsammans med kultur- och fritidsnämnden ta fram en strategi för utvecklingen av Bergshamraskolan och kulturskolan i Bergshamra, inklusive en upprustning av aulan.
● Uppdraget är inte slutfört år 2016.	Kommunstyrelsen får i uppdrag, genom trygghetsrådet, att i samarbete med socialnämnden, barn- och utbildningsnämnden och kultur- och fritidsnämnden ta fram en strategi för att motverka radikaliserings.
✓ Uppdraget är slutfört år 2016.	Barn- och utbildningsnämnden får i uppdrag att i samarbete med kommunstyrelsen och kultur- och fritidsnämnden etablera förskola och skola för de yngre barnen i Fridhemsskolan parallellt med omlokaliseringen av Solna Kulturskola.
✓ Uppdraget är slutfört år 2016.	Kultur- och fritidsnämnden får i uppdrag att undersöka förutsättningarna för att förlänga säsongen för Svedenbadet och för att öka nyttjandet av Bergshamra IP.

Barn- och utbildningsnämnden får i uppdrag att tillsammans med kultur- och fritidsnämnden ta fram en strategi för utvecklingen av Bergshamraskolan och kulturskolan i Bergshamra, inklusive en upprustning av aulan.

- ✓ Uppdraget är slutfört år 2016.

Under hösten genomför staden flera insatser på Bergshamraskolan kopplat till pedagogik och lärmiljö i syfte att skapa en än attraktivare skola med ett stort kultur- och fritidsutbud. Skolan satsar på digitalisering genom att all personal deltar i inspirationsföreläsningar. Bergshamraskolan ingår även i Läslyftet i syfte att öka eleverns läsförståelse och skrivförmåga genom att stärka och utveckla kvaliteten i undervisningen.

Biblioteket får en nystart med hjälp av personal från kultur- och fritidsförvaltningens bibliotek. Det blir ett stöd för skolans övergripande arbete med språkutveckling inom alla ämnesområden.

I samverkan med kultur- och fritidsförvaltningen och en konstnär kommer skolans aula att få ett nytt konstverk vilket bidrar till utveckling av skolans pedagogiska och skapande arbete samt ökar elevernas insikt och förståelse för konst.

Bergshamraskolans läge med en kreativ utemiljö och närhet till natur är ytterligare framgångsfaktorer som skolan använder i undervisningen.

Bergshamraskolan är pilotskola avseende projekt om entreprenörskap.

Kulturskolan har utvecklat kursutbudet för dans och bild samt att kultur- och fritidsförvaltningen har medverkat till upprustningen av aulan för scenkonst och utrett möjlighet till uthyrning av aulan till externa hyresgäster och grupper

Kommunstyrelsen får i uppdrag, genom trygghetsrådet, att i samarbete med socialnämnden, barn- och utbildningsnämnden och kultur- och fritidsnämnden ta fram en strategi för att motverka radikaliserings.

● Uppdraget är inte slutfört år 2016.

Uppdraget är redovisat till kommunstyrelsen.

Arbetet med uppdraget löper på enligt plan. Ett utkast till strategi för att motverka radikaliserings och våldsbejakande extremism har behandlats i trygghetsrådet och därefter har kommunstyrelsen remitterat denna till socialnämnden, barn- och utbildningsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, kompetensnämnden och omvårdnadsnämnden.

Barn- och utbildningsnämnden får i uppdrag att i samarbete med kommunstyrelsen och kultur- och fritidsnämnden etablera förskola och skola för de yngre barnen i Fridhemsskolan parallellt med omlokaliseringen av Solna Kulturskola.

✓ Uppdraget är slutfört år 2016.

Höstterminen 2016 startade nya Parkskolan upp sin verksamhet med förskoleklass och fritidshem. Första terminen har skolan bedrivit verksamhet i tillfälliga lokaler.

Det har pågått ett arbete med att ta fram underlag för att kunna omlokalisera kulturskolan till Parkskolan. Alla personalgrupper har varit delaktiga i arbete med justeringar och förbättringar av ritningsunderlag. Arbetet har processats med projektledare, arkitekt och konsulter. I maj kunde all personal besöka anläggningen och bekräfta lokalutformning.

Kultur- och fritidsnämnden får i uppdrag att undersöka förutsättningarna för att förlänga säsongen för Svedenbadet och för att öka nyttjandet av Bergshamra IP.

✓ Uppdraget är slutfört år 2016.

Förvaltningen har i samarbete med driftentreprenören genomfört ett förlängt öppethållande av Svedenbadet samt erbjudit simskola. Förvaltningen har övertagit och erbjuder förbättrade bokningsmöjligheter för Bergshamra IP:s tennisbanor samt fått nämndens beslut att återta driften av idrottsplatsen fr.o.m. 1 januari 2017.

Ekonomisk analys av utfall

Driftutfall

Nämndens nettokostnader är 152,0 mkr. Det innebär ett underskott jämfört med budget på 0,7 mkr, vilket motsvarar 0,5 procent av nettobudgeten. Underskottet förklaras både av högre intäkter och av högre kostnader jämfört med budget.

Orsaker till detta är statsbidrag och andra externa bidrag samt intäkter för lokalupplåtelser men lägre intäkter för barn i fritidsklubb med maxtaxa, samt högre kostnader då det är betydligt fler barn i fritidsklubb och många nyanlända som deltar i förvaltningens verksamheter.

Nämndens nettokostnader är 3,9 mkr högre 2016 jämfört med 2015, vilket förklaras av högre kostnader och något högre intäkter jämfört med föregående år.

Driftredovisning 2016 (tkr)

	Utfall 2015	Budget 2016	Utfall 2016	Avvikelse 2016	Avvikelse 2015-2016
Verksamhetens intäkter	33 242	30 984	33 936	2 952	694
Verksamhetens kostnader	-181 322	-182 264	-185 904	-3 640	-4 582
Nettokostnader	-148 080	-151 280	-151 968	-688	-3 888

Förändring i semesterlöneskuld och okompenserad tid var marginell, 0,1 mkr, och har bokförts centralt. Kultursektionen har erhållit statsbidrag till utvecklingsprojekt för unga i Nationalstadsparken.

Anläggningar och föreningsstöd har högre intäkter för lokalupplåtelser, högre kostnader för utökat öppethållande på baden och i ishallarna under sommaren, högre energikostnader p.g.a. väderläget och kostnader på Bergshamra IP inför återtagande av anläggningen i egen drift.

Fritid barn och ungdom visar ett underskott jämfört med budget på 2,0 mkr. Intäkterna för barn i fritidsklubb är lägre än budgeterat, men kompenseras till viss del av statsbidrag för maxtaxa. Avdelningen har även erhållit statsbidrag för nyanlända. Att kostnaderna är högre än budgeterat beror i huvudsak på att det är ytterligare 74 barn i fritidsklubb jämfört med föregående år och ett stort antal nyanlända ungdomar främst på Solna ungdomscafé.

Biblioteket har något högre intäkter än budgeterat för statsbidrag och ersättning för skolbibliotekarie.

Kulturskolan har högre intäkter än budgeterat, bl.a. har Skytteholmsskolan köpt en musiklärartjänst under året.

Driftredovisning per avdelning 2016 (tkr)

	Utfall 2015	Budget 2016	Utfall 2016	Avvikelse 2016	Avvikelse 2015-2016
Nämnd och central stab med kultursektion	-12 731	-13 745	-12 912	833	-181
Anläggningar och föreningsstöd	-60 432	-60 888	-61 261	-373	-829
Fritid barn ungdom	-37 043	-38 735	-40 735	-2 000	-3 692
Bibliotek	-22 348	-23 487	-22 960	527	-612
Kulturskola	-14 525	-14 425	-14 098	327	427
Totalt	-148 080	-151 280	-151 968	-688	-3 888

Verksamhetens kostnader

Kostnaderna för anläggningstillgångar m.m. kontoklass 4, är 0,7 mkr högre 2016. Orsaken är i huvudsak åtgärder på idrottsanläggningarna.

Förändringen för löner m.m., kontoklass 5, är 2,3 mkr och visar utöver löneökning en viss ökning av kostnaden för timanställda och för övertidsersättning i huvudsak inom fritid barn och unga.

Kostnaderna för övriga verksamhetskostnader, kontoklass 6, är 1,7 mkr högre än 2015. Orsaken är i huvudsak generella hyresökningar, energikostnader, kostnader i samband med projekt och för inhyrning av teknikstöd vid evenemang.

Utfall kostnader 2016 (tkr)

Kontoklass	2015	2016	Förändring
Kontoklass 4 (Anläggningstillgångar mm.)	-28 234	-28 926	2,4 %
Kontoklass 5 (Löner mm.)	-74 270	-76 599	3,1 %
Kontoklass 6 (Övriga verksamhetskostnader)	-58 185	-59 934	3,0 %
Kontoklass 7 (Forts. övriga verksamhetskostnader)	-12 904	-12 872	-0,2 %

Köp av huvudverksamhet

Av kultur- och fritidsnämndens kostnader januari - december 2016, 185,9 mkr, är 7,0 mkr kostnader för entreprenader och köp av verksamhet, en ökning med 0,8 mkr jämfört med föregående år.

Merparten avser bad, men ökningen från föregående år gäller köp av fritidsklubbplatser från andra utförare.

Köp av huvudverksamhet (tkr)

Konto	2015	2016	Förändring
Konto 463 (Köp av huvudverksamhet)	-6 127	-6 970	13,8 %

Verksamhetens intäkter

Intäkterna är 0,7 mkr högre 2016 jämfört med 2015.

Intäkterna för barn i fritidsklubb är 1,6 mkr lägre än budgeterat. Förvaltningen har fått ta del av statsbidraget för maxtaxa, 0,6 mkr. Förvaltningen har även fått statsbidrag, 0,8 mkr, för Solna ungdomscafés arbete med nyanlända.

Under året har förvaltningen erhållit statsbidrag och övriga externa bidrag för t.ex. sommarverksamhet, kulturskolprojekt och utvecklingsprojekt för unga i Nationalstadsparken.

Utfall intäkter 2016 (tkr)

Kontoklass	2015	2016	Förändring
Kontoklass 3 och 8 (Intäkter)	33 242	33 936	2,1 %

Investeringsutfall

Nämndens större investeringar under året:

- Konst, bl.a. "Om natten är alla människor grå", ett textilt vimpelspel placerat vid Olle Olsson Hagalundmuseet, "Att öppna upp ett hem", filmporträtt av Lena Olsson Petré, "Blåkulla", "Blinds", akvarell på papper placerat på fritidsanläggningen Black Sheep samt konstverk till Bergshamraskolans aula. Reinvestering har gjorts i "Dansen", verk och sockel i kolorerad plåt för placering vid Parkskolan och investering i ny version av lekskulpturen Drakägg i Skytteholmsparken.
- Nytt konstgräs har installerats på Råsunda IP, Bergshamra IP 7-plan och Läroverkets bollplan. En större reparation av konstgräs har genomförts på Skytteholms IP C-planen. Tidigare använt konstgräs har sparats för att eventuellt reparera Råstasjöns IP samt för att kunna lägga konstgräs på familjeisbanan i Huvudsta på sommaren. Omklädningsrummen vid Huvudsta IP har renoverats och vissa omklädningsrum på Skytteholms IP har målats och fått nya bänkar. På Bergshamra IP har en TV-plattform med kommentatorsplatser installerats. Betongläktaren har kompletterats och delvis försetts med träbänkar.
- Kvarvarande markarbeten vid Byparkens fritidsanläggning, där ombyggnationen inleddes år 2015. Bättre och mer koncentrerad lektyta för yngre barn har möjliggjort utökad utrymme för tonårsanpassad utemiljö. Därutöver har mindre investeringar gjorts i Pampasparken och Gula villan.
- Möbler har köpts in till biblioteket i Bergshamra.
- Kulturskolan har investerat i gradäng och digital flygel.

Nämndens investeringsutgifter under 2016 är 4,0 mkr, vilket innebär ett överskott jämfört med budget på 0,1 mkr.

Investeringsredovisning 2016 (tkr)

	Utfall 2015	Budget 2016	Utfall 2016	Avvikelse 2016	Avvikelse 2015-2016
Verksamhetens inkomster	0	0	0	0	0
Verksamhetens utgifter	-3 311	-4 050	-3 974	76	-663
Nettoutgifter	-3 311	-4 050	-3 974	76	-663

Kvalitet, verksamhetsutveckling och effektivisering

Årets medborgarundersökning visar att nöjdheten har ökat inom kultur-, fritids- och idrottsområdet genom följande resultat 2016 (2015):

- Tillgången till idrottsevenemang 8,3 (8,1),

- Tillgången till kulturevenemang 6,6 (6,5),
- Biblioteksverksamheten 7,8 (7,7),
- Utställnings- och konstverksamheten 6,0 (5,6),
- Teaterföreställningar och konserter 5,7 (5,0),
- Öppetider vid kommunens idrotts- och motionsanläggningar 6,9 (6,5),
- Utrustning och skötsel av kommunens idrotts- och motionsanläggningar 6,3 (5,6)

Fördelning av tider och bokningar på idrottsanläggningar - på för- och eftersäsongsbokning - har för första gången hanterats helt lika och administrerats fullt ut av förvaltningen vad gäller ishallar på sommaren och fotbollsplaner på vintern.

Förvaltningen har arbetat med införandet av bättre tekniska stödsystem för bidragshantering och fördelning av tider. Detta förväntas ge bättre service samt underlag för kommande översyn av regelverk.

Fritidsverksamheten för tonåringar och centrala arrangemang har intensifierat det utvecklingsarbete som utgår ifrån ungdomars fritidsvanor och delaktighet. Bl.a. utvecklas en webbsida där olika typer av ungdomsinformation och ungdomskultur från andra aktörer samlas. Ett projekt kring socialt entreprenörskap har startats.

Filmverksamheten har flyttats från Solna ungdomscafé till Black Sheep för att ge förutsättningar för ökad efterfrågan, då antalet deltagare har ökat med 23 procent från 2015, till totalt 1 095.

Ett nytt datornätverk har installerats på stadsbiblioteket. Det publika nätets kapacitet har förbättrats med upp till 90 procent, vilket innebär att fler besökare kan göra mer via det publika nätet. Medarbetare har nu även tillgång till trådlöst administrativt nätverk.

En förstudie har genomförts inom kulturskolan för att undersöka förutsättningarna för ett förbättrat system för kursansökan som ska underlätta administration och betalningsförfarande och som ska förbättra service till medborgarna samt utveckla lärandet via en digital plattform. Ett nytt system introduceras för medborgare till höstterminen 2017.

Med stöd från Länsstyrelsen driver förvaltningen ett treårigt utvecklingsprojekt med syfte att skapa kulturaktiviteter för unga i Nationalstadsparken. Projektet ger ungdomar, genom skolan, möjlighet att uppleva och beskriva parkens kultur- och naturmiljöer med hjälp av pedagogisk metodutveckling och ny teknik.

Förvaltningen har under året arbetat med införskaffande av ett nytt verksamhetsstöd för konstförvaltningen och migrering av konst databasen. För att säkerställa att verksamhetsstödet möter konstförvaltningens krav har migreringen utvärderats och därefter har arbetet fortsatt under hösten för att inför 2017 sätta ett uppdaterat system i bruk för ökad driftsäkerhet och kontroll av konstsamlingen.

Förvaltningen bedömer att gällande kvalitetsdeklarationer har efterlevts men bedömer samtidigt att vissa deklarationer behöver förändras i samband med verksamhetens förändring och utveckling 2017.

Tvärsektoriella frågor

Internationellt

Aktiviteter som kultur- och fritidsförvaltningen har genomfört inom området internationellt arbete bidrar till att uppfylla det övergripande målet "Solna stad ska vara en stad som kännetecknas av mångfald, kreativitet och upplevelser".

Solna stad genom kultur- och fritidsförvaltningen förbereder i samarbete med Stockholm stad, Svenska Fotbollförbundet, UEFA och Swedavia för genomförandet av UEFA Europa League finalen på Friends Arena i maj 2017. Elever från Solna kulturskola planeras delta i den stora öppningsceremonin som leds av UEFA.

Turneringen Lennart Johansson Academy Trophy, via AIK fotboll, genomfördes sista helgen i maj och för första gången ingick också Solnahallen i evenemanget vilket tillförde både omklädningsrum och en mycket uppskattad aktivitetsyta för spelare och ledare. På Skytteholms IP fanns serveringar och även där en ny aktivitetsyta för besökare. Internationella topplag från 15 länder, inkl. Sverige, deltog med både pojk- och flicklag. Turneringen har UEFA-status och ger en hög internationell karaktär på Skytteholms IP och Solna som värdstad.

Inom fritidsverksamheten har en rad ungdomsutbyten genomförts för att stärka barn och ungas förmåga att i en framtid verka i en värld med täta kontakter över nations- och kulturgränser.

- Europeisk volontärtjänst (EVS): Samarbete med MUCF (myndigheten för ungdom och civilsamhällsfrågor) för att marknadsföra internationell volontärtjänstgöring över hela Sverige.
- Ungdomsutbyte "Rainbow festival": Ett ungdomsprojekt med fokus på människor på flykt där fyra ungdomar och en ledare från Solna, tillsammans med ungdomar från Rumänien, Estland och Spanien deltagit i utbyten och aktiviteter som genomfördes vid ett asylboende i Spanien.
- Ungdomsutbyte arrangerades i Solna med 15 Solnaungdomar och 10 ungdomar från Spanien. Fokus på mänskliga rättigheter, demokrati och ungdomsdelaktighet. Sex ensamkommande ungdomar inkluderades i den svenska gruppen.

Likabehandling

Aktiviteter som kultur- och fritidsförvaltningen har genomfört inom området likabehandling bidrar till att uppfylla det övergripande målet "Solna stad ska vara en stad som kännetecknas av mångfald, kreativitet och upplevelser" och nämndens mål att fler barn och ungdomar ska få plats.

För närvarande har över 90 procent av de föreningar som söker bidrag likabehandlingsplaner. I vissa fall behöver dessa kompletteras inför ett bidragsbeslut. I samband med den tekniska uppgraderingen av verksamhetsstödet för bokningar och föreningsbidrag införs en särskild funktion för att minska den manuella kontrollen och uppföljningen av likabehandlingsplaner. Förvaltningen avser att tydliggöra kravet på redovisning av föreningarnas verksamhet och effekter av likabehandlingsarbetet.

På kulturskolan har likabehandlingsarbetet varit en stående punkt som ingår i ämnesgruppernas arbetsplaner att planera och följa upp. En effekt av arbetet är att andelen pojkar i ämnet bild ökat från 21 till 32 procent 2016. Totalt sett är förändringarna marginella. 28,7 procent pojkar 2016 jämfört med 27,8 procent 2015.

Funktionsvariation

I samband med projektering av kulturskolans nya lokaler i Parkskolan har tillgängligheten till lokalerna setts över för att bättre kunna ta emot elever med funktionsvariationer. Likaså inom fritidsverksamheten har tillgängligheten setts över och åtgärder genomförts för att kunna ta emot barn och ungdomar med funktionsvariationer.

På Ulriksdals och Pampas fritidsklubb har personalförstärkning gjorts för att klara behoven hos barn med funktionsvariationer. Samverkan mellan Solna ungdomscafé och biblioteket har startat, i syfte att erbjuda ungdomar med funktionsvariation att delta i läsfrämjande aktiviteter vid stadsbiblioteket. Solnas uttagning till FunkisMello 2017 är genomförd och finalen sker på Cirkus i Stockholm 2017.

Integration

En mängd insatser har gjorts för att främja integrationen på fritidsanläggningarna och fritidsverksamheten har kraftsamlat vid de behov som uppstått. Under året har ett åttiotal nyanlända ungdomar regelbundet besökt Solna ungdomscafé.

Solna ungdomscafé har fortsatt samarbete med Solna gymnasium som regelbundet har förlagt lektioner på ungdomscaféet. Kulturförvaltningen, Stockholms läns landsting, har beviljat stöd på 140 tkr för projekt som syftar till att ge ensamkommande ungdomar förutsättningar för ett kreativt filmskapande. Projekt Solnakompis har startat med stöd från Statens Kulturråd.

Sedan januari finns en dramagrupp med nyanlända ungdomar på Black Sheep. I juni hade de två "work-in-progress"-föreställningar för publik. Byparken hade under sommarlovet ett byggprojekt med tio sommarjobbare varav fyra var nyanlända ungdomar. Tillsammans med personal byggde de en cykellek för yngre barn i parkmiljön.

Kultur- och biblioteksaktiviteter under året har genomförts för att uppmärksamma och stärka kulturuttryck på minoritetsspråk samt inom finsk förvaltning.

Biblioteket har prioriterat insatser för nyanlända barn, unga och vuxna som bl.a. inneburit språkkafé, läxhjälp och samarbete med Solna ungdomscafé. En ökad satsning på utbud och aktiviteter för målgruppen visar ett positivt resultat i utlåningsstatistiken av medier från "Språkhörnan" och hyllan "Ny i Sverige". Det har också funnits möjlighet att "låna en solnabo".

HBTQ

I maj anordnades en inspirationsföreläsning för fritidsledare vid förvaltningens fritidsklubbar med fokus HBTQ-litteratur för barn och unga.

Miljö

Förvaltningen har investerat i energisnål teknik, i bättre styr- och regler teknik på fritids- och idrottsanläggningar, med därtill hörande utbildning för personal som ska hantera utrustningen. Vidare har förvaltningen fortsatt med kretsloppsanpassad avfallshantering i anslutning till fritidsanläggningar och pedagogiskt miljöarbete med barn och ungdomar.

I flera undersökningar kring konstgräsplaner, har under 2016 konstaterats att planer med fyllning av SBR, dvs återvunna bildäck, i princip (undantaget är zink) inte läcker farliga ämnen till miljön, det är t.o.m. att föredra då det är en återvunnen produkt. För fotbollsverksamheten är SBR fyllning bästa alternativet och materialet. Vidare har uppmärksamats att konstgräsplaner bidrar till spridningen av mikroplaster, därav har förvaltningen initierat en utredning tillsammans med Stockholm stad och Nacka, om hur spridningen kan minskas. En forskare har knutits till arbetet för att utreda, mäta och följa förändringar utifrån gjorda åtgärder. Ett särskilt aggregat för att kunna samla upp fyllning från konstgräsplaner har köpts in.

Till den nya ishallen har en modern kylmaskin med koldioxid som kylmedel köpts in. Koldioxid är ett naturligt kylmedel och systemet som helhet är planerat för att vara maximalt energisnålt. Kylmaskinerna på Bergshamra IP använder ett äldre kylmedel som inom några år kommer att fasas ut från marknaden av miljöskäl. I samband med en större renovering av ett kylaggregat (totalt 6 st) har ett nytt mer miljövänligt kylmedel installerats för att samla erfarenhet om en konvertering av samtliga aggregat är möjlig att genomföra. Flera större soprum kommer att byggas i nya ishallen för att kunna användas av flera idrottsplatsers sortering av sopor. Till ishallarna har en självgående robot för fräsning av isarnas kanter inhandlats. En jämn is in till kanterna förväntas minska kylbehovet något och därmed elförbrukningen.

Medarbetare

Sjukfrånvaron i förvaltningen ligger kvar på samma nivå som 2015, 3,2 procent. HME-resultatet, hållbart medarbetarengagemang, har sjunkit jämfört med året innan; HME-index 81 till 78. Förvaltningen och respektive avdelning har arbetat kontinuerligt med att analysera orsakerna till detta och för att vidta rätt åtgärder för att ändra trenden. KFFs ledarforum har inrättats inom förvaltningen för samtliga chefer och ledare. Ledarforumet syftar till att ge information och erfarenhetsutbyte i teman och frågor som rör ledning och styrning. Arbetsmiljöfrågor samt samverkan mellan avdelningarna och utmaningar och goda exempel från avdelningarna har bl.a. diskuterats.

Kultur- och fritidsförvaltningen deltar i stadens gemensamma HR-aktiviteter. Sådana aktiviteter har bl.a. varit genomförande av årets löneöversyn, implementering av de nya arbetstidsavtalen och införandet av ett nytt lönesystem. Internutbildare från bl.a. kultur- och fritidsförvaltningen har genomfört uppstarten av medarbetarskapsatsningen ”Medarbetarskap i partnerskap” samtidigt som cheferna i staden har genomfört vidareutbildning inom ”ledarskap i partnerskap”.

HR-satsningar har genomförts, bl.a.;

- Inom avdelningen *anläggning och föreningsstöd* ställer om- och nybyggnation av anläggningar samt samnyttjande av lokaler krav på strategisk planering samt översyn av framtida arbetssätt och scheman. Avdelningen fortsätter att satsa på nya effektiva redskap för driftpersonalen. En automatisk kantfräs till ishallarna tar bort en tidigare tung och krävande arbetsuppgift. En större traktorburen lövsug underlättar ett både tungt och tidsödande arbetsmoment med att kratta och röja löv på ca 60 000 kvm fotbollsplaner samt anslutande ytor. Nya anpassade personalrum är inplanerade i ishall 3 som därmed blir huvudanläggning för avdelningens driftpersonal.
- Inom *fritid, barn och ungdom* har tillströmningen av nyanlända flyktingbarn inneburit rekrytering av ny kompetens för att kunna möta målgruppen. Ett projekt för kartläggning av avdelningens långsiktiga kompetensförsörjning har startats tillsammans med HR-avdelningen, och ska kopplas till förändrat uppdrag om förändrat huvudmannaskap för fritidsklubbar.
- Inom *kulturskolan* pågår arbete med att ställa om verksamheten och personalens uppdrag utifrån efterfrågan samt att planera för att etablera skolans huvudverksamhet på en ny plats i Parkskolan.
- Inom *biblioteket* har omställningen fortsatt i verksamheten och personalens uppdrag utifrån politiska mål om läsfrämjande aktiviteter och prioriterade målgrupper.
- Inom *central stab med kultursektion* har en justering av organisationen genomförts i relation till uppdraget för staben och för de kulturstrategiska frågorna.

Framtida utmaningar och förändringar

Solna är staden med ett brett och framgångsrikt idrotts-, fritids- och kulturliv, som ofta får positiva omdömen i jämförelser med omvärlden. Kultur- och fritidsnämndens verksamheter bidrar till det goda resultatet men påverkas samtidigt allt mer av Solnas starka befolkningsutveckling bland barn och unga och därmed förvaltningens förmåga att kunna erbjuda god service och tillgänglighet.

Samarbetet inom staden mellan nämnder och mellan förvaltningar är avgörande för hur väl kultur- och fritidsnämnden kommer att lyckas med att uppfylla de mål som föreslås under perioden. Likaså är det avgörande att stadens översiktsplanering och därpå följande planarbeten långsiktigt inbegriper på vilket sätt idrott, fritid och kultur kan rymmas i stadsutvecklingen.

Kultur- och fritidsnämndens verksamheter ska särskilt kunna bidra till stadens övergripande ambitioner inom Hagalundsstrategin och Bergshamrastrategin.

Fler barn och ungdomar vill få plats och ta del av aktiviteter inom kulturskolan, biblioteken, fritidsverksamheterna, kulturprogrammen och till den organiserade föreningsidrotten. Det ställer höga krav på att utveckla verksamheten och samtidigt ansvara för en god ekonomisk hushållning.

Större idrottsinvesteringar och planering av mer funktionella och geografiskt bättre placerade kultur-, fritids- och bibliotekslokaler är nämndens strategiska utmaningar framåt. Investeringar i nya lokaler och anläggningar i utbyte mot äldre samt upprustning av befintliga ska genomföras, och samtidigt ska en ökad driftsekonomi klaras.

Förändrat huvudmannaskap för fritidsklubbverksamheten har presenterats i en översyn som kommunstyrelsen initierat i verksamhetsplan 2016. Omställningen av förvaltningens fritidsverksamhet och organisation sker i ett första steg till hösten 2017.

Konkurrensutsättning

I nämndens konkurrensplan 2016 ingick dels de verksamhetsområden som bedrivits i annan regi, dels identifierade nya upphandlingsbehov.

Avtalen med ridklubbarna och Solnahallen är oförändrade, medan gällande driftavtal för baden upphör och ny driftentreprenör tar vid 1 april 2017. Driften av Bergshamra IP samt Olle Olsson-museet återtas i egen regi. Avtalet med Augustendals 4H-gård ska förändras och med fördel kopplas samman med avtalet med Huvudsta ridklubb.

Upphandlingar har påbörjats och genomförts enligt konkurrensplan, förutom när det gäller service kylmaskiner, värmepumpar.

Uppföljning av konkurrensplan

Verksamhetsområde / Avtal	Uppföljning
Befintliga avtal	
Vasalundshallen och friluftsbaden Huvudsta och Sveden, Medley Holding AB	Upphandling är genomförd. Nytt avtal fr.o.m. 1 april 2017 ska förberedas för ny driftentreprenör
Bergshamra IP, Bergshamra sportcenter AB	Driften av Bergshamra IP ska återtas 1 januari 2017
Solnahallen, Sporthallen i Solna AB	Ingen förändring
Solna Fältrittklubb	Ingen förändring
Hufvudsta Ridklubb	Ingen förändring
Augustendals 4H gård, Stockholms läns 4H-avdelning	Avtalet ska förändras
Olle Olsson-museet	Avtalet är uppsagt och driften av museet ska återtas 1 januari 2017
Nya upphandlingsbehov	

Verksamhetsområde / Avtal	Uppföljning
Service kylmaskiner, värmepumpar	Ej genomfört
Idrottsplatsentreprenörer	Ej genomfört
Evenemangsteknik, tält, projektledning	Ramavtal tecknat för evenemangsteknik. Hyra av tält, bord och stolar direktupphandlas vid behov
Pianostämning	Upphandling av musikinstrument och instrumentreparationer beräknas vara klar i början av 2017
Konstgräs	Nytt konstgräs har installerats på Råsunda IP, Bergshamra IP 7-plan och Läroverkets bollplan. En större reparation av konstgräs har genomförts på Skytteholms IP C-planen.

Internkontroll

Enligt stadens reglemente för internkontroll ska en uppföljning göras av nämndens internkontrollplan i årsredovisningen. Nedan beskrivs de resultat och förslag till åtgärder som har framkommit.

Uppföljning av internkontrollplan

Process/rutin	Kontrollmoment	Resultat, åtgärder
Säkerhetsarbete, rutiner	Uppföljning av säkerhetsrutiner per avdelning. Enligt anvisningar för stadens säkerhetsarbete och nämndens risk- och krishanteringsplan 2015-2018.	<p>Idrottshallar och anläggningar besiktigas årligen och påpekanden åtgärdas i samverkan med barn- och utbildningsförvaltningen.</p> <p>Exempel på rapporterad avvikelse - ett barn klättrade på en ribbstol och då föll en löst liggande inventarie på en annan person. Enligt Medleys rutin ska lösa inventarier förvaras inlåsta, vilket har påpekats.</p> <p>Barn med särskilt stöd avvek från fritidsanläggning. Personal kontaktade polis och föräldrar. Barnet hittades efter 30 minuter. Händelsen endast en tillfällighet, alla rutiner följdes, inga förändringar kommer att göras.</p> <p>Fritid barn och ungdom har efter genomgång av arbetsmiljöronder, SBA, tillbud och skador i Risk Prio 2016, uppmärksammat att det när rapporteringen för SBA och tillbud endast sker via blanketter kan bli missar i att även skicka dem till FAMK. Förslag till ytterligare åtgärd: två personal per anläggning som har kunskaper om SBA.</p> <p>Rutinerna för mynt- och kassahantering på biblioteket har setts över. Betalning via myntbox för toaletterna har tagits bort.</p> <p>En person använde annan persons inloggning till det obemannade biblioteket i Bergshamra. Biblioteket har förtydligat att egen inloggning måste användas.</p> <p>Kulturskolan genomför årliga genomgångar av rutiner och säkerhetsföreskrifter samt har brandskyddsutbildning vart tredje år.</p>
Avtals- och entreprenad-uppföljning	Uppföljning av entreprenaders verksamheter och resultat enligt avtal. Löpande uppföljning genom stadens system för kontroll av företag. Kontroll av verksamheten vid ett antal tillfällen	Kommunrevision har genomförts beträffande nämndens och förvaltningens avtals- och entreprenaduppföljning och resultat av denna kommer under början av 2017.

Process/rutin	Kontrollmoment	Resultat, åtgärder
	per år. Träffar med entreprenörerna. Genomgång av entreprenörers skriftliga årsredovisning.	Uppföljning av städentreprenaden har gjorts vid såväl stadsbibliotek som fritidsanläggningar med konstaterade avvikelser som påtalats till leverantören. Fakturarutiner från leverantör till biblioteket har varit oacceptabel och påtalats till leverantör i dialog med andra kommuner i regionen. Kultur- och fritidsnämnden har beslutat återta driften i egen regi för Olle Olsson Hagalundmuseet och för Bergshamra IP. I samband med ny upphandling av badentreprenör har uppföljningskraven stärkts.
Verksamhetsplan och budget, mål och planer	Förvaltningens system för att redovisa måluppfyllelse och budget i balans. Kontrolldelårsbokslut och årsredovisning.	Aktiviteter inom alla verksamheter har medverkat till måluppfyllelse och bidragit till genomförande av uppdrag till nämnden. Förvaltningen har följt upp effekterna av maxtaxans införande och konstaterar att den genomsnittliga intäkten per barn i fritidsklubb har minskat betydligt sedan maxtaxa infördes.
Redovisning av representation	Representation och gåvor. Jäv - utbetalningar som berör den anställda personligen. Internt registrerade betalningar. Manuell kreditering av kundfaktura. Rapport enligt anvisningar.	För konto värdskap, uppvaktning externt och personalrepresentation inga anmärkningar. På konto minnesgåva, uppvaktning personal en felkontering, i övrigt ingen anmärkning
Kontanhantering vid försäljning, föreställningar, evenemang	Stickprovskontroller av kontanthantering och kassarutiner. Samtliga anläggningar med kontanthantering ska kontrolleras enligt rullande schema.	Skytteholmsparken har infört kortbetalning. Biblioteket har efter tidigare incident sett över rutinerna för mynt- och kassahantering. I övrigt har inga incidenter eller avvikelser mot rutiner konstaterats. Biblioteket, kulturskolan samt kulturverksamheterna i Gamla Hagalund erbjuder fr.o.m. mitten av december Swisch som betaltjänst. Förstudie för förbättrad betalmöjlighet för kulturskolans kurser har genomförts.